

Список використаних джерел:

1. Balaziuk O., Sysoieva I., Pilyavets V. Control and accounting aspects of introducing agile-methodology for software development projects. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2020. Vol. 3(34). pp. 92–100. doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215413>
2. Agile Finance Revealed. The New Operating Model for Modern Finance. Research report sponsored by Oracle. URL: <https://www.cgma.org/content/dam/cgma/resources/reports/downloadabledocuments/agile-finance-revealed.pdf>
3. Top Four Accounting Trends for 2022 and Beyond | Tech.co. URL: <https://tech.co/accounting-software/accounting-trends>
4. Шишкова Н. Л. Перспективи впровадження блокчейну в бухгалтерському обліку. *Облік і фінанси*. 2018. № 2(80). С. 61-68.

УДК 657.6

Чабанюк Одарка Михайлівна,

*к.е.н., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування
Львівський торговельно-економічний університет,
м. Львів, Україна*

Кузьмінська Катерина Іванівна,

*к.е.н., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування
Львівський торговельно-економічний університет,
м. Львів, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОБЛІКУ ПРИРОДНИХ ВТРАТ

Інвентаризація – це перевірка і документальне підтвердження наявності та стану активів і зобов'язань підприємства. Вона є одним із елементів методу бухгалтерського обліку та виступає як обов'язкове доповнення до поточної документації господарських операцій.

Відповідно Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879, власник (або керівник) підприємства повинен створити необхідні умови для її проведення та визначити об'єкти, кількість та строки інвентаризації, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим.

Обов'язковими випадками проведення інвентаризації згідно з Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879, є:

– у разі передання майна державного підприємства в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворення державного підприємства в акціонерне товариство, а також в інших випадках, передбачених законодавством;

– перед складанням річної бухгалтерської звітності, крім майна, цінностей, коштів і зобов'язань, інвентаризація яких проводилася не раніше 1 жовтня звітного року;

- при зміні матеріально відповідальних осіб (на день приймання-передачі справ);

- у разі встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів);

- за судовим рішенням або на підставі належним чином оформленого документа органу, який відповідно до закону має право вимагати проведення такої інвентаризації. До останніх належить, зокрема, податковий орган (пп. 20.1.5 п.20.1 ст. 20 Податкового кодексу);

- у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після їх закінчення);

- при передачі підприємств та їх структурних підрозділів (на дату передачі). Інвентаризація може не проводитись у разі передачі підприємств та їх структурних підрозділів в межах одного органу, до сфери управління якого входять ці підприємства;

- у разі ліквідації підприємства.

Для проведення інвентаризаційної роботи на підприємстві розпорядчим документом керівника підприємства (приклад наказом) створюється інвентаризаційні комісія. У наказі зазначаються вид інвентаризації (повна, планова, суцільна, вибіркова, обов'язкова перед складанням річної звітності), її об'єкти (що саме слід перевіряти), кількість і строки проведення, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим.

Кожній робочій інвентаризаційній комісії надаються терміни проведення інвентаризації, виходячи із обсягу товарних запасів, стану складського господарства та умов зберігання товарів.

При визначенні результатів інвентаризації досить важливою ділянкою є визначення сум природних втрат товарів. Природні втрати – це зменшення ваги, об'єму товарів під час транспортування, зберігання чи реалізації товарів внаслідок їх фізико-хімічних властивостей та дії природних чинників (вивітрювання, випаровування, інше). Для оптових підприємств норми природних втрат формуються залежно від термінів зберігання товарів.

Під природним убутком товарів слід розуміти зменшення їх кількості (маси) унаслідок природної зміни біологічних або фізико-хімічних властивостей при збереженні якісних характеристик. Так, до природного убутку належить зменшення маси товарів внаслідок випаровування вологи, вивітрювання, розпилу, розкришення, витікання, розливу при перекачуванні і продажу рідких товарів, витрати речовин на дихання (наприклад, круп і борошна) тощо.

У свою чергу, не є природним убутком втрати, що виникли внаслідок псування товарів, їх розкрадання, різниці між фактичною масою тари і масою за трафаретом (завіс тари) тощо.

Для втрат, що мають об'єктивний характер, нормативно-правовими актами встановлено граничні розміри — норми природного убутку. Вони широко застосовуються в усіх сферах діяльності і є максимально допустимою

величиною втрат, що виникають у процесі зберігання, переміщення, транспортування та реалізації товарів.

Наразі підприємства у своїй роботі можуть використовувати досить широкий перелік нормативно-правових актів щодо норм природного убутку. Причому, незважаючи на те, що більшість з них були розроблені ще у 80-х роках минулого століття, вони залишаються чинними.

Норми природних втрат застосовують у тих випадках, коли при інвентаризації або прийманні цінностей виявлено нестачу фактичної наявності товарів порівняно з обліковими даними або супровідними документами постачальників.

При цьому враховуйте такі правила списання нестач у межах норм природного убутку:

- без установлення факту нестачі цінностей попереднє списання природного убутку за затвердженими нормами не допускається;

- якщо норми природного убутку дозволяють списати більшу суму, ніж сума виявленої нестачі, то списують тільки суму нестачі на підставі відповідного розрахунку, складеного бухгалтерською службою підприємства за участі матеріально відповідальних осіб і затвердженого керівником підприємства;

- за відсутності затверджених у встановленому законодавством порядку норм убутку цінностей розглядається як нестача понад норми;

- убуток товарів у межах установлених норм визначають після заліку нестач товарів лишками за пересортицею (у разі її наявності).

При цьому слід враховувати, що норми природних втрат застосовуються у разі виявлення нестач товарів. За відсутності норм втрати вважаються наднормативними. Норми природних втрат незалежно від їх розміру застосовують лише в межах виявленої нестачі. Для визначення сум природних втрат на оптових підприємствах складають спеціальний розрахунок.

Підсумки розрахунку природних втрат товарів записують у порівняльну відомість, після чого в порівняльній відомості визначають кінцеві надлишки і нестачі.

Порівняльну відомість підписує бухгалтер, головний бухгалтер, голова робочої інвентаризаційної комісії і матеріально відповідальна особа.

Нестачу товарно-матеріальних цінностей понад норми природних втрат, а також втрати від псування, бою, лому, крадіжок відносяться за рахунок матеріально відповідальної особи за обліковими цінами підприємства згідно з Порядком визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення, псування матеріальних цінностей (Порядок №116).

Надлишки товарів і тари, які виявлені під час інвентаризації підлягають оприбуткуванню. Відображення результатів інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку залежить від виду облікової ціни на товари, яка застосовується оптовим підприємством, (за умови, якщо обліковою ціною на товари є ціна придбання без ПДВ, яка зафіксована в наказі про облікову політику). Результатами проведення інвентаризації можуть бути: відповідність

облікових і фактичних даних, надлишки, нестачі, пересортування. Якщо під час інвентаризації виявлено реальні надлишки товарів, то їх оприбутковують на баланс підприємства з одночасним відображенням доходів за кредитом субрахунку 719.

За наявності надлишків і нестач товарів одного найменування, у однієї матеріально-відповідальної особи спочатку здійснюють залік пересортування, а тільки потім до незарахованої нестачі, що залишилася, застосовують норми природного убутку.

Список використаних джерел:

1. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
2. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей : Постанова КМУ від 22.01.1996 р. № 116 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text>

УДК 657

Чередніченко Тетяна Володимирівна,
к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ – ІНОВАЦІЙНИЙ СПОСІБ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Глобалізація економіки та інформатизація суспільства торкаються усіх сфер життя та впливають на розвиток усіх без винятку галузей знань. Цілі галузі обирають для себе шлях розвитку як єдину можливість відповідати умовам навколишнього світу, що стрімко змінюються. Завдяки цьому цифрова трансформація промисловості, роздрібної торгівлі, державного сектора та інших сфер вже сьогодні змінює життя кожної людини і кожної компанії. Цифровізація тією чи іншою мірою зачепила кожен галузь бізнесу, і це лише початок. Підприємства, націлені на успіх і розвиток, зобов'язані приймати виклики сучасної економіки. Також, затверджено план заходів щодо її реалізації, в якому було схвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2021 роки. Згідно з цією концепцією Цифровізація - насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливорює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного. Основною метою цифровізації є досягнення цифрової трансформації існуючих та створенні нових галузей економіки, а також трансформації сфер